

ПЕРСПЕКТИВИ МОБІЛЬНОСТІ АСПІРАНСЬКИХ ПРОГРАМ З АГРОЕКОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ

Аспірант Н.М. Мельник

Інститут агроекології і природокористування НААНУ

Ключові слова: агроекологія, аспірант, інтеграція, мобільність.

Єдиний європейський освітній простір є частиною спільної Європейської домівки, який базується на духовних витоках та культурній спадщині Європи, спільних цінностях, єдиному історичному шляху розвитку [1]. Тому основними пріоритетами розвитку освіти країн Європейського Союзу (ЄС) є якісна освіта, полікультурна мобільна Європа, соціально-культурна інтеграція з усім сучасним світом. Ці твердження лягли в основу стратегії, щодо розвитку освітнього простору Європи. Пріоритетами мобільності молодих вчених є забезпечення сталого розвитку ЄС, як конкурентоспроможної і динамічної спільноти, прогрес якої заснований на знанні. Ключовими поняттями цієї стратегії є створення „економіки знань”, утворення ефективних зв’язків між дослідженнями, інноваціями і бізнесом. Згідно із цією новою філософією освіти, необхідно постійно зміцнювати зв’язки університету і суспільства, втілювати заходи по підвищенню інтелектуальної конкурентоспроможності Європи у світі. З огляду на це, знання є не самоціллю, а фактором суспільного розвитку, важливою складовою економічного зростання. [2]

Для подолання еколого-економічної кризи, в якій опинилася Україна, суспільству необхідно брати на себе відповідальність та збільшувати активність у вирішенні проблемних питань своїх територій за ключовими напрямками соціального і економічного розвитку регіону. Крім значного внеску у загальний рівень розвитку суспільства, підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів для вищих навчальних закладів (ВНЗ) і науково-дослідницьких установ (НДУ) виконує особливу, ключову функцію у формуванні сучасної людини, її інтелектуального та духовного потенціалу. Аспірант - вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії. [3]

Важливим завданням сучасної аграрної науки є підготовка висококваліфікованого конкурентоспроможного науковця в галузі агрономії, охорони довкілля та економіки природокористування. Тому в центрі уваги європейських ініціатив знаходяться формальні критерії, що сприяють мобільності, стимулюють рух знань між кордонами. Ключова координаційна роль у реформуванні європейської освіти належить структурам Європейського Союзу. Але водночас, на відміну від Європейського Союзу, який є економічним, соціальним і політичним проектом, сучасний освітній проект є принципово більш відкритим до зовнішнього світу. У реформах беруть участь не лише країни-члени ЄС, але і європейські країни, що не входять до Євросоюзу, „карликові” країни (наприклад, Андорра, Сан-Марино, Мальта), країни Азії (наприклад, Туреччина, Вірменія, Азербайджан), а також східноєвропейські країни пострадянського простору (Білорусія, Україна, Молдова та інші). На відміну від Європейського Союзу, як політичної організації приєднання до єдиного Європейського простору освіти не вимагає жорсткої відповідності економічним, соціальним чи політичним критеріям. Єдиною формальною умовою можливості приєднання до цього процесу, згідно з Берлінським комюніке, є підписання країною Європейської культурної конвенції Ради Європи 1954 року. Саме тому до реформи приєдналися країни із дуже різним національним освітнім потенціалом і дуже різними освітніми системами.

Важливу роль у розвитку європейських інтеграційних зусиль відіграє створення і активна діяльність відповідних інституцій, які покликані впроваджувати дієві заходи міжнародного співробітництва в освіті та науці. Так, повноправним учасником Болонського процесу, окрім сорока шести держав, є Європейська Комісія, яка, до того ж, фінансує чимало пов'язаних із реформою ініціатив. Під значним впливом рівних програм з'явилася навчальна програма Erasmus Mundus та Erasmus+, що вже заснувала значну кількість європейських міжнародних програм з обміну молодими вченими на рівень докторських програм. Іншим цікавим прикладом фінансової підтримки є програма TEMPUS, Міжнародний Вишеградський фонд, Фонд Відродження та інші. До Європейських інституцій, які здійснюють підтримку реформ належить безліч партнерських фондів та посольства, що займаються наданням грантів (наприклад, Франції, Канади, США, Польщі, Литви).

Активним учасником процесів європейської інтеграції в підготовці молодих вчених є Інститут агроєкології і природокористування, який проводить активну міжнародну діяльність – він є членом 4-х міжнародних організацій: Cost Action FA 0905, Федерації європейських мікробіологічних товариств, Всесвітнього фонду природи, Міжнародного союзу охорони природи та підтримує тісні зв'язки з науковими установами Російської Федерації, Білорусі, Литви, Польщі, Угорщини, Німеччини, Сербії та ін. У рамках Національної «Агроподовольчої платформи», як партнера мережі Європейської технологічної платформи «Іжа для життя», на базі Інституту створено кластер «Агроєкологія: харчовий ланцюг і навколишнє природне середовище».

Проведений аналіз організаційних основ навчального процесу у Варшавському університеті наук про життя (Польща), Інститут EDUTER (Франція), Університету Lleida (Іспанія), Університету природних ресурсів і прикладних наук про життя (Австрія), Університету м.Гент (Бельгія) засвідчив, що важливим завданням навчального процесу є досягнення високих стандартів якості викладання, орієнтація навчального процесу на реальні потреби ринку праці, керівник та здобувач є рівноправними суб'єктами навчального процесу; повне інформаційне забезпечення наукової і освітньої діяльності [2]. У рамках обмінного процесу потрібне створення умов щодо мобільності здобувачів і молодих вчених. Це на практиці передбачає можливість проходити практику або стажування у різних ВНЗ тощо. Здійснене нами вивчення стану агроєкологічної освіти та європейського досвіду у цій сфері дало змогу виявити наступні суперечності: між вимогами сучасного європейського інформаційно-технологічного суспільства й усталеними формами і методами професійної підготовки; між суспільною потребою у висококваліфікованих кадрах та традиційним підходом до здійснення їх підготовки і працевлаштування; між рівнем розвитку світової агроєкологічної науки, соціальної сфери, виробництва і наявною професійною кваліфікацією; між зростаючим обсягом науково-практичної інформації та можливостями її застосувати на практиці.

Отже, в Україні потрібно створювати кращий науковий клімат – через консолідацію різних наукових установ, проводити й надалі ключові реформи публічної політики відповідно до потреб та законних інтересів екологічної безпеки агропромислового виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лукичев Г.А. *Інтеграція и ефективность - цели реформ в высшем образовании стран Европы // Научный вестник Московского государственного технического университета гражданской авиации. -2000. -№ 26. -С.13-18.*
2. Козаков В. А. *Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Підручник / В.А. Козаков. К., 2000.*
3. *Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII (зі змінами і доповненнями), в редакції від 01.01.2017*